

Κείμενο 1

Μοντέρνες δουλειές

*Τα αποσπάσματα του κειμένου προέρχονται από το βιβλίο του Διονύση Χαριτόπουλου *Ημών των Ιδίων. Κείμενα, εκδόσεις Τόπος, Αθήνα 2008, σελ. 55-60.**

Ο πραγματικός πλούτος της χώρας παράγεται στο χωράφι και στο εργοστάσιο· γι' αυτό οι αγρότες και οι εργάτες δεν διανοήθηκαν ποτέ να επικαλεστούν κάποια νεφελώδη ιδεολογήματα για τη δουλειά τους.

Η προσφορά τους είναι αυταπόδεικτη.

Αντιθέτως, οι απασχολούμενοι στον τριτογενή τομέα, των υπηρεσιών, δεν αρκούνται στην υψηλότερη αμοιβή που εισπράττουν· αγωνιούν να δώσουν και ανώτερο νόημα σ' αυτό που κάνουν.

Το επάγγελμα έγινε ιδεολογία.

[...]

Η κοινωνία, που διευθύνεται από τους εγγράμματους, έχει περί πολλού αυτά τα επαγγέλματα και περιφρονεί εξόφθαλμα τον αγρότη και τον εργάτη. Απόδειξη, ότι τους αμείβει με τα χαμηλότερα των εισοδημάτων και τους επιφυλάσσει πενιχρές συντάξεις και ανεπαρκέστατη υγειονομική περίθαλψη. [...]

Οι νέοι ονειρεύονται να σπουδάσουν για να κάνουν καριέρα σε κάποια από τις μοντέρνες και αστραφτερές δουλειές. Αυτές έχουν πέραση· προσφέρουν υψηλές αμοιβές και απείρως υψηλότερο κοινωνικό στάτους¹.

Δεν υποψιάζονται καν πως η καριέρα είναι η δική τους κοιλάδα των δακρύων.

Για να πετύχεις σ' αυτές τις δουλειές, το παν είναι να ξέρεις να πουλάς τον εαυτό σου. Να είσαι αυτό που επιθυμεί ο άλλος να είσαι. Αλλού σε θέλουν τολμηρό και επιθετικό και αλλού μετρημένο και αξιόπιστο. Οι απαιτήσεις αλλάζουν ανάλογα με τον κλάδο· άλλο σέιλς² και άλλο φαϊνάνς³.

¹ θέση, υπόσταση (λατινικός διεθνής όρος)

² πωλήσεις

³ οικονομικά

Σ' αυτή την κωμωδία του αγκρέσιβ⁴ ή του ριλάιαμπλ⁵ δεν θα σταματήσεις ποτέ να συμμετέχεις· αυτή θα σε κρατάει στη δουλειά.

Επίσης, από τη μέρα που θα εισέλθεις σε έναν κλάδο, θα πρέπει να ασπαστείς και τις ιδεοληψίες του· σαν να μυείσαι σε θρησκευτική αίρεση.

Ο κλάδος υπεράνω όλων. [...]

Στις σύγχρονες επιχειρήσεις η εργασιακή σκλαβιά επανήλθε λουστραρισμένη, αλλά εξίσου εξοντωτική. [...] Το καθορισμένο ωράριο θεωρείται παρωχημένη αντίληψη και η αμοιβή για υπερωρίες είναι αδιανόητη. Οι υπάλληλοι δουλεύουν εντυπωσιακά περισσότερες ώρες από τις προβλεπόμενες από τον νόμο, απασχολούνται Σαββατοκύριακα και αργίες χωρίς την ανάλογη αμοιβή. [...]

Η επιτυχημένη καριέρα σε μια σύγχρονη εταιρεία κρίνεται από δύο βασικά στοιχεία: την όλο και μεγαλύτερη «τρέλα» για δουλειά και το λόγιαλτι (πιστότητα) στην εταιρεία και στους σκοπούς της.

Επίσης, είναι απαραίτητο να συμμεριστείς κάποιες νέες «αξίες». Όπως το σχιζοφρενικό «άλλο δουλειά και άλλο φιλία», λες και ο άνθρωπος μπορεί να κάνει αναστολή συναισθημάτων. Ή το δόγμα ότι με κάθε θυσία πρέπει να φέρεις σε πέρας τη δουλειά που σου ανέθεσαν.

Κείμενο 2

Η αποκλειστική⁶

Το διήγημα (εδώ παρατίθεται η αρχή και το τέλος του) της Λουκίας Δέρβη είναι ενταγμένο στο βιβλίο της Αλλού, στο πουθενά. Διηγήματα, Εκδόσεις Μελάνι, Αθήνα 2015, σελ. 34-39.

Κρατιόταν γερά από το χερούλι του λεωφορείου για την πλατεία Αμερικής. Σε λίγο θα έπρεπε να κατεβεί, να πάρει το τρόλεϊ, τρεις στάσεις ακόμη. Η καρδιά της χτυπούσε δυνατά, χόρευε ξέφρενα και λίγες σταγόνες ιδρώτα κυλούσαν στους κροτάφους της. Τα χέρια της ήταν κι αυτά ιδρωμένα, όπως γινόταν σε κάθε σημαντικό γεγονός της ζωής της. Έτσι είχε γίνει στον γάμο της με τον Τάτο, στις γέννες των τριών κοριτσιών της, έτσι κι όταν πήρε το λεωφορείο ως λαθρομετανάστρια στην Ελλάδα. Μικρές σταγονίτσες προσμονής κι ανοχής. Τέτοιες ήταν. Τη λέγανε Γεωργία, σαν τη χώρα της. [...] Αν κάτι ήξερε καλά η Γεωργία, αυτό ήταν να κάνει υπομονή. Και να καθαρίζει καλά τα σώματα των ασθενών της. [...] Αυτή ήταν η συμφωνία με τον άντρα της· ένας χρόνος μακριά από τα παιδιά της για να ικανοποιήσει την επιθυμία του. Ένας χρόνος ίσον με

⁴επιθετικός

⁵αξιόπιστος

⁶αποκλειστική νοσοκόμα

δέκα χιλιάδες ευρώ, όσα χρειάζονταν για να αγοράσουν το αυτοκίνητο των ονείρων τους, ένα ολοκαίνουργιο μαύρο τζιπ. Τα υπολόγιζε με χαρτί και με μολύβι στη στενή κάμαρά της στου Γκούζη, εβδομήντα ευρώ τα βραδινά⁷ στο νοσοκομείο, εκατόν δεκαπέντε τα Σαββατοκύριακα, οκτώ ευρώ την ώρα για το σιδέρωμα που έκανε για έξτρα λεφτά, εκατό ευρώ οι σκάλες που έπλενε δύο φορές τη βδομάδα, πέντε ευρώ την ημέρα για φαΐ, ένα γιαούρτι το βράδυ ένα ευρώ, εξήντα ευρώ το νοίκι για [...] το υπόγειο διαμέρισμα [...]. Δούλευε σαν σκυλί για να μαζέψει το συντομότερο δυνατόν τα χρήματα και να γυρίσει στα παιδιά και τον άντρα της. [...]

Ήταν Κυριακή εκείνη τη μέρα, η Γεωργία δεν θα το ξεχνούσε ποτέ. Το τρόλεϊ είχε μόλις σταματήσει στη στάση της, στην πλατεία Αμερικής. Έξω έβρεχε, «δάκρυα του Θεού» τα έλεγε. Την προηγούμενη Δευτέρα είχε στείλει όλο το ποσό, δέκα χιλιάδες ευρώ, στον Τάτο. Και χθες εκείνος είχε αγοράσει το τζιπ. Ήταν πλέον ελεύθερη να γυρίσει στην πατρίδα της· ελεύθερη, η αγαπημένη της λέξη. [...] Ήταν χαρούμενη, δεν ήξερε ούτε κι η ίδια πόσο και ούτε μπορούσε να το φανταστεί τι ήταν αυτό που θα της χαλούσε την ευτυχία. Με ένα τηλεφώνημα από την πατρίδα, δέκα λεπτά αργότερα, η μεγάλη της κόρη τής ανακοίνωνε ότι ο Τάτο είχε σμπαραλιάσει το τζιπ και ο ίδιος νοσηλευτόταν σοβαρά τραυματισμένος στο νοσοκομείο. Και πως χρειάζονταν επείγοντως χρήματα για μια αποκλειστική· ή – ακόμα καλύτερα – εκείνην.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ποια είναι η άποψη του συγγραφέα του Κειμένου 1 για τις «μοντέρνες δουλειές» και πώς την τεκμηριώνει; (60-80 λέξεις).

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Ορισμένες παράγραφοι του Κειμένου 1 είναι εξαιρετικά σύντομες, καθώς περιορίζονται σε μία ή δύο πολύ μικρές προτάσεις. Να εντοπίσεις δύο τέτοιες περιπτώσεις (μονάδες 4) και να εξηγήσεις τη λειτουργία τους στην ανάπτυξη του κειμένου (μονάδες 6).

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Στο Κείμενο 1 ο συγγραφέας κάνει χρήση ξένων λέξεων, γραμμένων με ελληνικούς χαρακτήρες. Να εντοπίσεις τρεις σχετικές περιπτώσεις (μονάδες 3) και να εξηγήσεις το ρόλο τους στο κείμενο

⁷η βραδινή εργασία

(μονάδες 12).

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Ποια είναι η σχέση της Γεωργίας, της ηρωίδας του Κειμένου 2, με τη δουλειά της; Να την ερμηνεύσεις με βάση το κείμενο και να εκφράσεις τις σκέψεις και τα συναισθήματα που σου δημιουργούνται από την ανάγνωσή του (120-150 λέξεις).

Μονάδες 15